

Сакральне в метажанрі фентезі

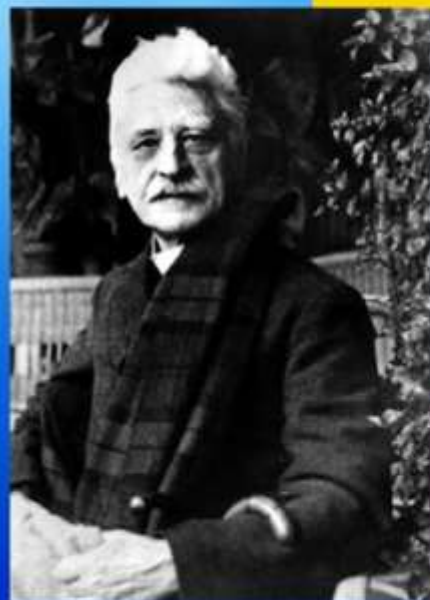
Олена Тихомирова , КНЛУ

Рудольф Отто

«Священне» 1917

- Нумінозне
- «mysterium tremendum»
- **ganz anders**

Rudolf Otto

Das Heilige

Über das Irrationale
in der Idee des Göttlichen
und sein Verhältnis
zum Rationalen

beck^{sche}
reihe

Symbols of Transformation

TRANSLATED BY R. F. C. HULL

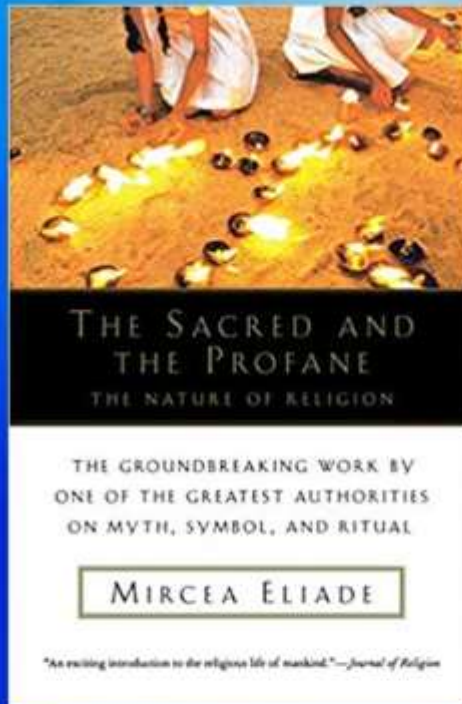
CG JUNG

ROLLINGEN SERIES / PRINCETON

К. Г. Юнг

«...архетип имеет нуминозный характер: он вызывает очарование (*fascination*); он входит в активную оппозицию к сознательному разуму и в длительную стадию формирования индивидуальных судеб путем бессознательного влияния на их мышление, чувство и поведение»

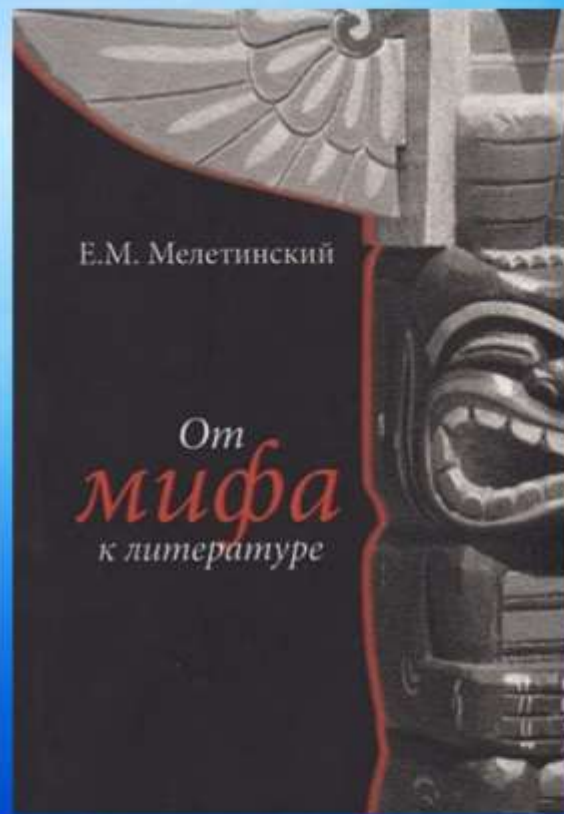
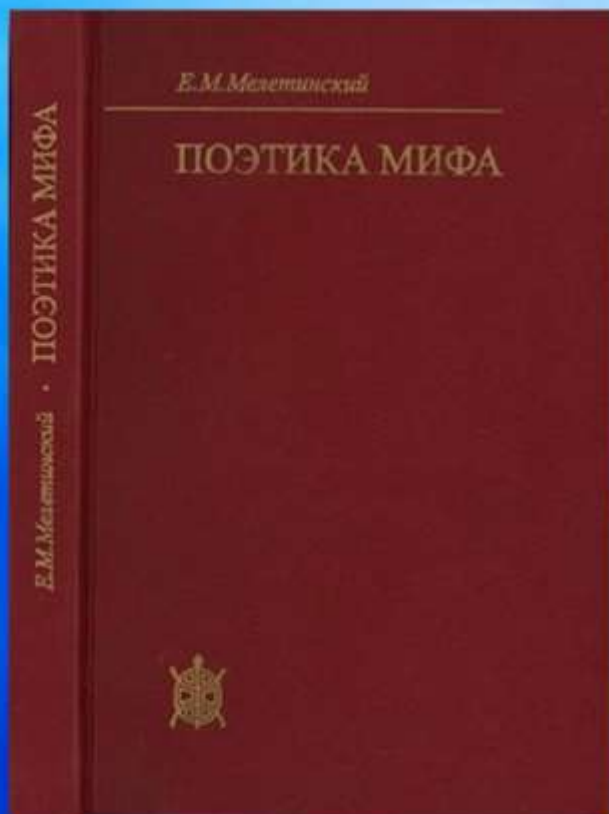
Мірча Еліаде

Мірча Еліаде

- Сакральний простір, космос і хаос, центр світу
 - Сакральний час
- Сакральність природи (води, жінки, дерева, etc.)
 - Сакральність життя, ініціація
 - Ієрофанія
 - Десакралізація

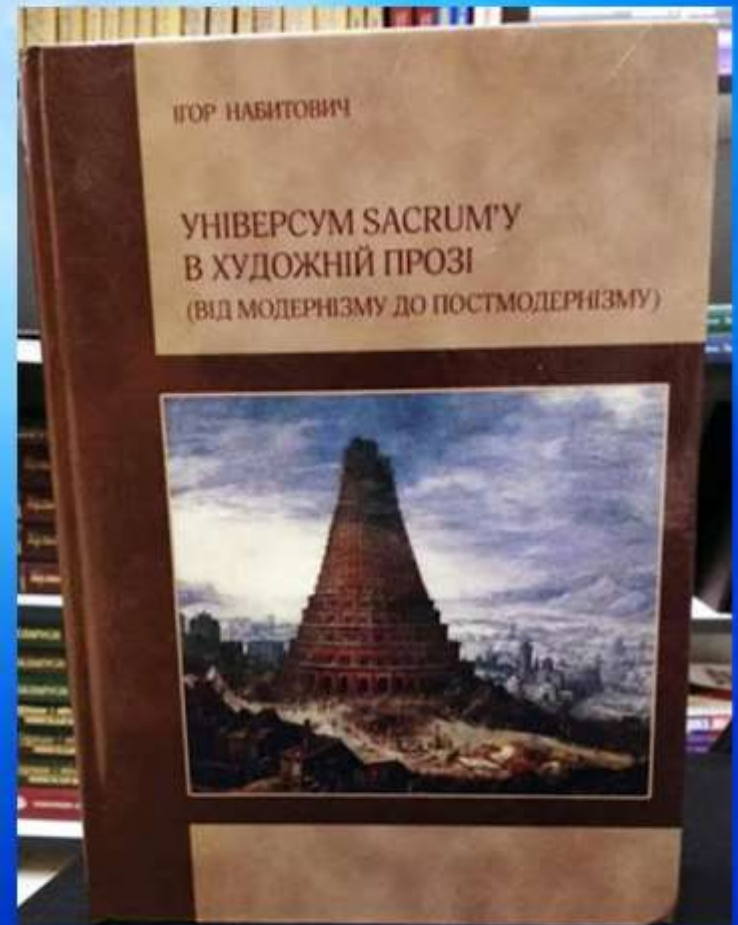
Вивчення міфу

Українське літературознавство

- Ігор Набитович
- Sacrum / profanum

«Sacrum є однією з найважливіших субстанцій людського існування, квінтесенцією релігійного світовідчуття й буття homo religiosus – людини релігійної»

Фрактальність

- узагальнена інтерпретаційна динамічна фрактальна модель-матриця категорії *sacrum*
- «...дає можливість проводити дескриптивне виявлення та представлення різних – ірраціональних та раціональних інгредієнтів категорії *sacrum*, які, в певній цілісності, творять достатньо повну картину внутрішньої структури категорії сакрального.»

(Ігор Набитович)

Олександра Філоненко

Ренесансно-бароковий «магічний код» у британській літературі (на матеріалі творів кінця хві–хх століть)

Визначення магії

«Підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що для К. Г. Юнга магічне – це архетипне, а відтак – заряджене психічною енергією, якістю якого є «нумінозність» як властивість викликати зміну свідомості та глибокі емоційні потрясіння, тобто такі ефекти навіювання, на які й розраховують як магія, так і мистецтво (вужче – література). Звідси, ми можемо визначити магію як *систему оперування архетипними символами через специфічні ритуальні практики для досягнення певних психічних впливів і станів, або ж як специфічний семіотичний код для комунікації зі сферою несвідомого. Тому магічне, як таке, що символічно виражає внутрішньопсихічні процеси, завжди буде приваблювати людство.»*

«Подібна гібридизація призводить до трансформації ренесансно-барокового «магічного коду», що спричиняє виникнення самотійних літературних кодів – вже не обов'язково магічних, а також реактуалізацію важливих для «магічної» проблематики смислів (співвідношення добра і зла, божественного і диявольського, сакрального і профанного, раціонального й ірраціонального, міфічного й історичного тощо) у новій площині.»

(Олександра Філоненко)

Метажанр фентезі

Lúthien and Beren

ілюстрацыя by Dreaming 2013

Потреба у міфічному

Secondary worlds help to satisfy the hunger of today's readers for a metaphysics, a cosmology, a mythic pattern to structure human experience, so lacking in many lives.

CONTEMPORARY CLASSICS OF CHILDREN'S LITERATURE

PETER HUNT AND MILLICENT LENZ

Alternative Worlds in Fantasy Fiction

Ursula Le Guin, Terry Pratchett, Philip Pullman, and others

Including *The Amber Spyglass*

CONTINUUM

Співвідношення і перспектива

- Первинний і вторинний світи
- Погляди ззовні та зсередини

Наталія Криницька

Фантастичні твори Урсули Ле Гуїн: онтопоетичні аспекти

Вікторія Яремчук

Міфопоетичні моделі світу в творчості
представників літературного гуртка
«ІНКЛІНГІВ»

Євгенія Канчура

Моделювання текстуалізованого світу в романах-фентезі Террі Претчетта

Десакралізація

«Ефект десакралізації тексту, що досягається завдяки інтертекстуальним прийомам, сприяє дестабілізації моделей метажанру, оновленню погляду як на фентезі, так і на реальність, тим самим підсилює одивнення, властиве фентезі. Таким чином, відбувається реактуалізація культурного сприйняття смислів та поновлення втрачених значень.» (Євгенія Канчура)

Олена Тихомирова

Міфічний квест у літературній спадщині Дж. Р. Р. Толкіна

Сакральне ядро

«Головне змістовне значення епохи Валінору Незатьмареного – це створення первинного ядра сакрального знання та творчого вміння, безпосередніми одержувачами якого є ельфи, точніше ті з них, що відгукнулись на заклик валар, прийшли до Валінору і оселилися в світлі Двох Древл.»

«Метаквест (спільний квест двох народів) – вихід з замкненого простору з метою його зберегти, рятування “сакрального ядра”, протистояння надто швидким змінам, запобігання деформації, пошкодження, старіння світу, створення співдружності двох народів (символічно відтворюючи сакральну співдружність з валар), збереження світоландшафту, назв та мов у вигляді максимально наближеному до вихідних взірців, збереження пам’яті.»

(Олена Тихомирова)

Вторинний світ

Їжа та питво ельфів

«Pippin afterwards recalled little of either food or drink, for his mind was filled with the light upon the elf-faces, and the sound of voices so various and so beautiful that he felt in a waking dream. But he remembered that there was bread, surpassing the savour of a fair white loaf to one who is starving; and fruits sweet as wildberries and richer than the tended fruits of gardens; he drained a cup that was filled with a fragrant draught, cool as a clear fountain, golden as a summer afternoon.»

(The Lord of the Rings by J.R.R.Tolkien)

Лембас

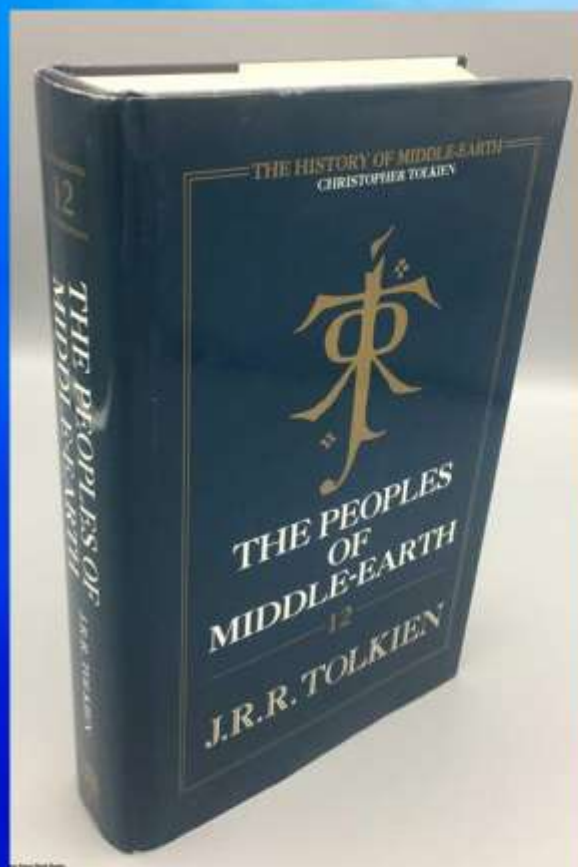

Більш ніж дано смертним

«The *lembas* had a virtue without which they would long ago have lain down to die. It did not satisfy desire, and at times Sam's mind was filled with the memories of food, and the longing for simple bread and meats. And yet this waybread of the Elves had a potency that increased as travellers relied on it alone and did not mingle it with other foods. It fed the will, and it gave strength to endure, and to master sinew and limb beyond the measure of mortal kind.»

(The Lord of the Rings by J.R.R.Tolkien)

Історія лембаса

- Сакральне походження
- Ритуальність
- Співдружність
- *massánie / besain'* (hlǣfdige)

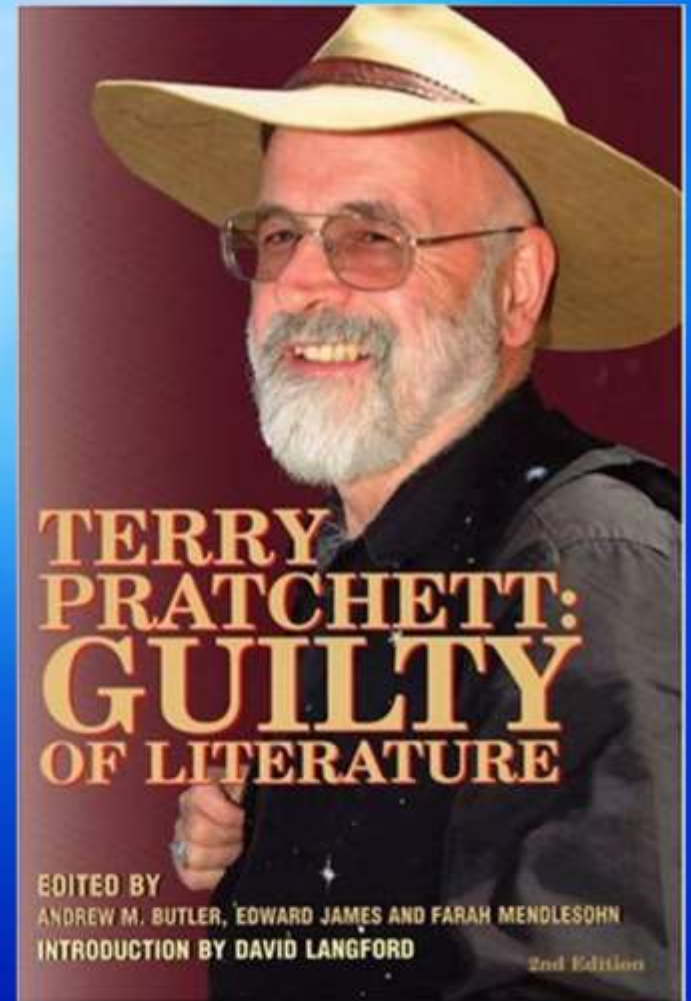
«For it is said that, if mortals eat often of this bread, they become weary of their mortality, desiring to abide among the Elves, and longing for the fields of Aman, to which they cannot come.»

Ідентичність

Фара Мендлесон

“Faith and Ethics”:

- **Зло:** світ, у якому особистість підпадає під владу ідеології
- **Спасіння:** чітке усвідомлення власної ідентичності

Сакральне власного вибору

«Претчетт послідовно проводить думку про необхідність деідеологізації суспільства. Він підкреслює значущість усвідомленого буття, власного вибору, який, згідно з постмодерністськими положеннями, частіше стає вибором не або/або, а і/і. **Сакральності набуває кожен день та кожен елемент життя: чай, світанок, гра світла й тіні, те, що в кожній миті життя є щось дивне й священне.»**

(Євгенія Канчура)

«He was away some time, and Frodo after a few mouthfuls of *lembas* settled deep into the brown fern and went to sleep. Sam looked at him. The early daylight was only just creeping down into the shadows under the trees, but he saw his master's face very clearly, and his hands, too, lying at rest on the ground beside him. He was reminded suddenly of Frodo as he had lain, asleep in the house of Elrond, after his deadly wound. Then as he had kept watch Sam had noticed that at times a light seemed to be shining faintly within; but now the light was even clearer and stronger. Frodo's face was peaceful, the marks of fear and care had left it; but it looked old, old and beautiful, as if the chiselling of the shaping years was now revealed in many fine lines that had before been hidden, though the identity of the face was not changed. Not that Sam Gamgee put it that way to himself. He shook his head, as if finding words useless, and murmured: 'I love him. He's like that, and sometimes it shines through, somehow. But I love him, whether or no.'»

(The Lord of the Rings by J.R.R. Tolkien)

Guglielmo Spirito & Emanuele Rimoli (Assisi)

Simple Pleasures in Tolkien's Poetry

Eating and Drinking and the Depth of Things

Смак пізнання та співдружності

- Є зв'язок між **sapore** та **sapere** (savouring and knowing). Можливо, кухня та бібліотека насправді поєднанні одним й тим самим бажанням: водночас пізнавати та насолоджуватися
- **Fellowship of Bread and Word** (Співдружність хліба та слова) - **communion** (причастя)

**Guglielmo Spirito &
Emanuele Rimoli**

Про що співають хобіти

«A hobbit poem – or a song – involving eating and drinking will evoke an experience of inner joy which refreshes both the spirit and the body, and renews the perception that, in spite of everything, all's well.»

**Guglielmo Spirito &
Emanuele Rimoli**

Сакральність літературного тексту

“Тексти Толкіна
потенційно допускають
можливість їхньої
сакральної рецитації –
аналогічної рецитації
міфічних та епічних
текстів”

(Олександра Филоненко)

Сакральна рецитація

«What's more, if you turn over a new leaf, and keep it turned, I'll cook you some taters one of these days. I will: fried fish and chips served by S. Gamgee. You couldn't say no to that!»

*(The Lord of the Rings by
J.R.R. Tolkien)*

Дякую за увагу!

